

ABONAMENTUL
Pe un an . 24 Cor.
Pe jum. an . 12 "
Pe 1 lună . 2 "
Nrul de Duminică
Pe un an 4 Cor. — Pen-
tra România și America
10 Cor.
Nrul de zi pentru Ro-
mania și străinătate pe
un 40 franci.

TRIBUNA

REDACTIA
și ADMINISTRAȚIA:
Deák Ferenc-utca 20.
—
INSERTIUNILE
se primesc la adminis-
trație.
Manuscripte nu se ina-
poiază.
Telefon pentru oraș și
comitat 502.

De pe Calvaar.

(I. m.) Cea mai sugestivă prin măreția ei și cea mai sguuitoare prin universalitatea ei e tragedia vieții mântuitorului nostru. Drumul Calvaarului apare închipuirii noastre cutremurate — o pilduire vie a suferinții, ce trebuie îndurată pentru triumful ideilor mari, mântuitoare. Pe fondul întunecat de o suferință fără de margini apar conturile sublime ale crucii mântuitorului înfiptă în creștetul Calvaarului — și din cutremurarea temeliiilor lumii, se infiripă preludiul celui mai mareț imn de biruință. Iar când a fost plinirea vremii snopi de raze de aur au încins în larg țăriile săvârșind aureola de glorie a biruinții prin *Inviere*.

Alegoria asta sintetizează atât de minunat viața evolutivă a popoarelor mici. Ce Calvaar lung de chinuri sunt restrițele de veacuri. Prin câte ruine nu-și înserează istoria acestea popoare mici, sămănate printre neamuri volnice, hrăpărețe.

Dar să ne încercuim sufletul cu pacea religioasă ce ni o inspiră resemnarea în suferințe a celui, care a propovăduit lumii singurul adevăr a toate cuprinzător: iubirea. Să lăsăm să adoarmă în inimi ura ce o samănă ei și dela popasul înaintat al Calvaarului evoluției noastre naționale să privim cercetători orizonul situației culturale și politice.

Primejdia mai iminentă, ce ca un uliu rotește deasupra școlilor noastre populare și e gata în tot momentul a cădea — fulger — asupra lor, e Apponyi cu legea lui.

Nu ne desparte multă vreme de terminul intrării ei în vigoare. Cei mai buni și mai în situație și-au făcut datoria mântuind în parte viitorul acestor biserițe ale culturii românești, celea mai sfinte nouă. Pildele celor vrednici zierele noastre le înregistrează cu bucurie, ca ele să le fie indemn celor ce mai stăruie în tihna încrucișării brațelor. — Ce ne-ar însenina mai mult însă e, dacă ni-s'ar da prilej să semnalăm zilnic mersul acțiunii de salvare pornit pe bazele sistematice ale propunerilor apărute în »Unirea« și comentate cu însuflețire în special de ziarul nostru și de toată presa românească. Acum de sărbători se deschide prilej larg de infiripare a acestor propuneri. E vremea sincadelor protopopești și care obiect se recomandă azi mai cu inzistență?

O stare dărăpănată de lucruri constatăm cu durere îndeosebi pe terenul nostru social. Și unde s'ar putea împreuna mai cu succes frumosul cu roadele câștigului material? La noi se înregistrează la cronica mișcării sociale aproape toate petrecerile, concertele și reprezentațiunile și totuși resumatul numeric se prezintă atât de mic în proporție cu cel care rezultă din viața socială a neamurilor ce ne încunjoară. Tinerimei i-se impune o lăpădare de obiceiuri, căci acesta e terenul unde și cei mai »comozi« se pot valida cu mult folos. Să nu ne prindă mirarea văzând cum fetele noastre se molipsesc tot mai mult de spiritul maghiar și german, că pe corsoul din Sighetul Marmației, Timișoara, Arad, Oradia-mare le auzim conversând ungurește, la Brașov, Si-

biu, Bistriță-nemțește. Și ori cât de rău stăm cu tinerimea, chiar și cea universitară, — în privința culturii românești, — desorientarea fetelor noastre în literatură și în toate domeniile culturii românești ne înspăimântă. Unde sint inimoasele fetițe ce-au inspirat poetului Vlahuță poezia »Liga domnișoarelor române.« Ori fetele maghiare chiar, nu sint o întrupare vie a șovinismului în plină floare? Mișcarea pornită de ele cu faimosul »tulipan« și participarea lor la alegeri ca »cortese« sunt destul de caracteristice. Se impune imperios o primenire obștească socială. Tinerimea e chemată să o facă.

Nu ne estindem din acest prilej asupra multelor mizerii ce le întâlnim pe toate cărările vieții noastre economice în embrion. Mizeriile băncilor »mărunte« s'au schițat într'un recent articol al ziarului nostru. Atragem atențiunea celor chemați asupra tovărășiilor susținute de revista economică a dlui *Osvada*, a căror rețea ne-ar plăcea să o vedem întinsă peste tot cuprinsul locuit de români. Asupra acestei chestiuni însă vom arăta părerile noastre în unul din numerii proximi. Memento să ne stea înaintea ochilor noștri — mereu — toiagul de sărăcie purtat spre America, foamea din Bihor, politica economică a guvernului și coloniștii, cari toate invederează în deajuns lepra ce roade la organizmul fiziologic al poporului nostru.

Și în sfârșit, în apele politicii vasele noastre se prezintă înaintând cu vântrelele umflate de un vânt favorabil. Apele acestea însă ascund adâncimi de multori necunos-

FOIȚĂ ORIGINALĂ A »TRIBUNEI«.

Din memoriile lui Napoleon.

— Studiu. —

(Urmare și fine).

Iată apoi ce crede Napoleon despre religie:

27 August 1817.

„Religiunea lui Isus s'a răscut din morala lui Socrate; și pe vremea acestuia începuseră oamni să creadă într'un singur Dumnezeu. Mohamed e într'o privință mult superior lui Isus: căci religia mohamedană a cucerit în decurs de 10 ani jumătatea pământului, până când învățăturile lui Christos au leșit învingătoare numai după o luptă de trei sute ani.

Religia lui Christos e prea complicată pentru orientali. Lor le trebuie învățături mai scurte, simple, pe cari însă să le poată întrebuiți și în politică. În ochii lor Mohamed e superior lui Isus: pe Mohamed l-au văzut în acțiune personală. Și apoi sunt oameni cari chiar negă existența lui Isus...

Credința mea nestrămutată e: nu cred că Isus ar fi existat vre odată. Aș mărturisi religia creștină dacă ea ar fi existat dela început. Și atunci Socrate, Plato, Mohamed, anglicanii ar fi fost condamnați la veșnică tăcere — și aceasta ar fi prea prost. Și Isus a fost crucișat ca alți mulți fanatici, înainte de a veni el, fanatici cari, ca și el, voiau să se prezinte poporului drept Mesia. Aproape în fiecare an se ivea câte un fanatic de acesta.

„E cert însă: pe vremea lui Isus lumea ducea dorul unui cult, care să nu cunoască decât un singur Dumnezeu. Iar aceia care a propovădit ca cel dintău că există un singur Dumnezeu, a fost bine primit...

Socotim Egiptul de țara celei mai vechi culturi; Gallia, Germania și chiar și Italia au o civilizație și mai tinără. Mai curând sunt însă dispus să cred că oamenii au venit din India sau China. În țările acestea trăiau masse mari de oameni, în Egipt numai câteva milioane. Toate acestea mă fac să cred că pământul nu e tocmai atât de bătrân, cel puțin ca lăcaș al omului nu. Datele sfintei scripturi sunt bune, o diferență de câteva mii de ani nu importă.

Cât despre originea omului, credința mea e că omul s'a făcut din prima vietate care s'a produs din noroiul încălzit de razele soarelui. Herodot povestește și el că noroiul miștinos al Nilului se prefăcea, chiar pe timpul lui, în cloșani și că se putea observa cum, sub privirea ochilor, noroiul prindea viață...

Cine știe ce e creerul? Toate le putem explica prin magnetism. Sufletul crește paralel cu trupul. Dacă și-se înfișe un cuiu în cap, vei nebuni: unde e atunci sufletul?... Și e o idee ridicolă că la judecata din urmă toți ne vom înfățișa cu onse și carne. De ce să suferim, pentru câteva crime sau delict comise pe pământ, în veci, chinuri amare?

Știința, care a dovedit că pământul nu e centrul mișcării plantelor, îi dă religiei lovituri de moarte. Jozua poruncește soarelui să stea pe loc, se spune în cărțile sfinte că vom vedea soarele și stelele căzând în mare. Noi întrebăm însă

acum: toți solii, toate planetele? și așa mai departe. (Napoleon voiește să arate aici ce cunoștințe mărginite aveau oamenii religiei și cât de ridicole, copilărești, ne par nouă acum afirmările, prorociilor lor. Astfel aici: cum pot să cadă toți solii și toate planetele în mările pământului, când pământul e mai mic decât toți solii și multe dintre planete.

Exemplul ilustrează foarte bine. — Nota traducătorului).

Un principe italian dete într'o zi, aflându-se în biserică, unui călugăr capucin, care adună bani pentru »eliberarea sufletelor din purgatoriu«, un galbin. Ne mai putând de bucuria acestui cadou neașteptat, călugărul strigă:

— »O, nălțate doamne, văd în momentul acesta treizeci de suflete intrând în paradis!«

— »Le-ai văzut deci?« întrebă principele.

— »Da, nălțate doamne.«

— »Atunci îți iau napoi galbinul«, — zise principele luându-l banul napoi — »căci sufletele sigur nu se vor întoarce iarăși în focul curățitor.«

Vezi, iată așa trage religia pe sfoară pe oameni! Toate religiile au ca bază câte-o minune sau, cu un cuvânt, lucruri pe cari mintea omenească nu le pricepe: de exemplu sfânta trinitate. Isus se numește fiul lui Dumnezeu și în realitate a fost un urmaș a lui David.

Dacă-i așa, atunci prefer religia lui Mohamed, căci cel puțin nu-i atât de ridicolă ca a noastră. Doar turcii și el ne numesc adoratori de idoli!

Eu citesc biblia cu charta geografică în mână; am de gând să scriu odată un studiu despre expedițiile lui Moise.

cute de luntrașul ce trece peste fața lor liniștită. Din adâncul lor cine știe clipa când va izbucni groaznică furtună, ce-i va înghiți luntrița?

În general lupta deputaților noștri în Cameră, apostolatul lor prin cercuri a rodit mult bine pentru viața noastră publică. Dragostea pentru ziare se răspândește mereu. Conștiința națională își sapă alvie adâncă în sufletul neamului. Sentinelele vieții românești, ziarele noastre, mai luptă cu sărăcia, purtătorii de peană ne stau mare parte prin femniși, dar nădejdea nu ne-o pierdem, ci lupta o continuăm cu atât mai cu zor, cu cât roadele ei sunt mai generale.

O mare stavilă în lupta pentru organizare a fost suspendarea imunității și darea în judecată a deputaților din Arad, prin ce activitatea comitetului executiv al partidului național român s'a paralizat pe un restimp oarecare. Cu atât mai mult să-și fie de datorință tot cărturarul, tinerime-bătrâni deopotrivă, să săvârșească înșiși ceea ce din centru deocamdată nu se poate. Sărbătorile Paștilor sunt cel mai potrivit prilej — căci plugul »doarme pe roțile«.

Astfel ni se prezintă, privită dela popasul de azi al Calvarului, rețeaua situației noastre. O muncă întezită condusă pe toate terenurile de bărbați pricepători, — căci azi avem pentru orice ramificațiune a vieții, — ne va ușura drumul de suferințe. Din simburile zilelor de mâne au învâscut deja chestiunile mari ale sufragiului universal și ale reformelor interne. Noi gata trebuie să fim și năstrușnici față cu toate eventualitățile!

Ruinele multe ce le vedem de pe Calvar inserând drumul lung al evoluției noastre naționale, ne dau nădejde și nădejdea noi o punem la Dumnezeu.

La situație. Premierul ungar *Wekerle* azi va pleca la Viena, unde va avea o consfătuire cu ministrul comun. Tot azi va sosi din Bosnia și Kossuth, despre care se spune că va merge și el la Viena. Vizita ministrilor ungari e de extremă importanță pentru situație. Se va învedera încu-

rând că oare cumpăna crizei de cabinete va inclina spre Budapesta ori Viena.

Ministrul comuni s'au declarat cu toții solidari cu Aehrenthal în privința enunțierilor făcute de acesta în chestiunea soldel. Pentru eventualitatea crizei deci, se prevede o remaniere a întregului guvern comun. Noi însă credem că se vor mai reșgândi corefii coaliției și și vor cumpăni bine conduita față cu urcarea soldel, căci M. Sa își iubește guvernul comun și nu se va lipsi, în clipa de-o importanță internațională ca cea de prezent, de ajutorul celor mai probați supuși ai săi.

De altă parte coaliția, în frunte cu independiștii, cari suflă surla cea mare, prepară o campanie dintre celea mai vii. Svonurile spun de interpelații ce se vor adresa guvernului în chestiunea valorilor de cauziune, ce s'au schimbat de ofiterimea armatei comune în valori austriace.

Dar care va fi sfârșitul acestor volnicșii? L-am spune, dar cine nu-l știe!

Propagandă maghiară în România.

»Tribuna Română« din București scrie următorul articol:

Nu știm dacă există vre o țară în care opinia publică să fie așa de nepăsătoare ca în România.

Cele mai mari chestiuni sunt privite cu indiferență, abuzurile se trec cu vederea iar a fi patriot însemnează a te expune să fii considerat de nebun.

Streinii de orice interese ale țării, ale neamului nostru, privim cum streinii ne batjocoresc în propria noastră casă. Vin aici, fac averi și pleacă să înființeze legi pentru apărarea și ocrotirea fraților lor, cărora norocul nu le-a eșit înainte pe calea gheșeurilor și a hoțiilor.

Peste Dunăre, peste Prut și prin trecătorile Carpaților vin zilnic iepădășurile tuturor neamurilor, apar întâi sfioși, uzaliți, dar nu peste mult timp ai să-i auzi batjocurind țara, care le-a servit de azil nemerniciei lor. Ai să-i auzi îndată făcând aluzii răutăcioase, criminale uneori.

Să luăm de pildă cazul dela Craiova. În acest oraș ungarul pripișli ca servitori, oamenii amenințați să moară de foame în țara lor, și-au înființat o societate pe care au botezat o »A Craiova magyar társulat«. Societatea s'a înființat acum un an și jumătate, având un program bine stabilit: A lupta pentru sprijinirea și întărirea elementului unguresc din acest oraș, pe care visătorii imperiaștilor maghiari regretă că nu au putut pune mâna. Dar speră...

Societatea ungurescă din Craiova a încasat anul acesta 4618 lei 70 de bani și a avut cheltuieli de 2686 lei. Câștigul este plasat parte în acțiuni ale Societății electrice — și aici ungarul păstrează prietenia cu Schreier Moritz din Budapesta, — parte este lăsat la dispoziția casierului. Adăogându-se la aceste sume valoarea mobilă și a bibliotecii acestei societăți, starea averei ei este în prezent de 3121 franci.

Un ziar unguresc din București, făcând apologia acestei societăți scrie: »Dacă avem în considerare, că societatea plătește pe an 1600 lei chirie și 400 lei pentru lumina electrică, ne întrebăm cum a putut această societate din provincie să ajungă la o astfel de dezvoltare?«

Și acelaș ziar răspunde:

»Răspunsul e foarte simplu și trebuie căutat în aceste patru cuvinte: Egalitate, frățietate, armonie și entuziasm. La această societate poate să se înscrie oricine, fie catolic, fie reformat, fie ovrei«.

Am înțeles. Așadar iată izvorul bogăției societății ungurești din Craiova. O! simpatia acestea, ce bine prind ele! Mai aies când e vorba de susținerea unor elemente dușmane neamului nostru.

În societatea ungurescă pot intra așa dară toți exploatoarii fără suflet, toate lăcustele, care despoale codrii Oiteniei, înșală, tale și spânzură ca în noul Canaan.

Și în timpul ce pe noi ne jefuesc, caută să se pună bine cu cei din Budapesta, căci conștiința fiind de jaful ce-l fac, se așteaptă în tot momentul să fie aruncați peste graniță.

Aici e secretul dezvoltării colosale, ce l-au unele societăți ungurești din orașele României. Că guvernul din Budapesta se milostivește cu câteva mii pe an, asta încă nu însemnează nimica »în țara cea sălbatică a valahilor«.

De ce nu să iau măsuri în contra acestor periculoase culturi de propagandiști? De ce nu se desființeze aceste însoțiri de lupi doritori de pradă? Oricăi de liberal am fi, e tot atât pentru ei. Odată plecați din țară vor avea acelaș dispreț pentru tot ce e românesc.

Din România.

Academia Română. Ședință solemnă pentru proclamarea premiilor. Academia Română a ținut ieri la orele 2 și jum. d. n. ședință solemnă pentru proclamarea premiilor acordate în cursul acestei sesiuni.

Ședința s'a deschis sub președinția d-lui I. C. Negruzzi, vice-președinte, care a făcut o dare de

28 Iunie, 1817.

...Unde-i sufletul copilului? și nebunului? Sufletul se dezvoltă cu trupul deodată urmează dezvoltării corpului: sufletul copilului se dezvoltă, al moșneagului e în descreștere tocmai ca și corpul. Dacă sufletul e nemuritor atunci trebuie să fi existat înainte de a exista corpul. În cazul acesta însă sufletul nu are memorie. Atunci însă (dacă sufletul nu gândește) cum își poate omul aduce aminte de idei, gânduri? Uite în timpul acesta, cum vorbim noi aici, mă simt transpus în Tuilerii: te văd pe dta, văd Parisul...

Legătura de idei, prin care ajungi la credință că există un Dumnezeu, e simplă de tot: cine a făcut totul? Acesta e vâul, pe care noi nici odată nu l putem da la o parte, aceasta întrece puterile noastre sufletești, puterile minții noastre. E ceva mai înalt decât ca noi să putem pricepe!

Cea mai primitivă intuiție religioasă ar fi: a crede în soare, a adora soarele, soarele care dă viață. Repet încă odată: creația omului s'a înființat așa că atmosfera a fost încălzită de soare; după un timp oarecare apoi puterea creativă a încetat să influențeze.

Am vorbit de multe ori cu episcopul de Nan

tes*. Unde ajung dar animalele după moarte? îl întrebai eu. Mi-a răspuns: animalele au și ele un suflet deosebit pentru ele și merg în anumite anticamere de iad. (Într'adevăr: un răspuns caraghios, de care Napoleon cu drept cuvânt a putut să-și bată joc. Nota trad.) El recunoștea de bune toate vederile mele referitoare la comorile lumești ale preoțimii, dar credea în Isus și vorbea totdeauna ca un adevărat creștin. Cardinalul Caselli și Papa credeau și ei în Isus.

Gourgand: Și Newton și Pascal au fost buni creștini.

Napoleon: Da, însă se zice că ei ar fi afirmat aceasta numai de dragul lumii, în fond însă nu erau creștini. — Religia face moravurile mai blânde, mai curate. Cred că în țările religioase se face mai mult bine... Toate religiunile, începând cu cea alui Jupiter, propovăduiesc morala. Ași avea și eu o religie, dacă ea ar exista dela începutul lumii; văd însă pe un Socrate, Platon, Moise, Mahomet și nu mai cred.

6 Ianuarie, 1817.

Ce e electricitatea, ce-i galvanismul, magnetismul? Aici e secretul cel mare al naturii! Galvanismul lucrează în tăcere. Cât pentru mine: sunt de credință că omul e un product a acestor pu-

* Duvoisin. — Nota trad.

teri și a atmosferelor; creierul absoarbe în sine puterile acestea și capătă astfel viață. Iar sufletul sunt înșiși puterile acestea. După moarte puterile se întorc în aether, de unde vor fi absorbite de alți creieri...

12 Ianuarie 1817.

...Morala lui Isus e cea alui Platon. Religia e trebuincioasă pentru unirea omenimii în societate. Ea aduce mult bine, procură plăceri; e însă oare un bine sau un nenoroc dacă cineva se lasă influențat de duhovnicul său?

Sunt atâția preoți păcătoși!

În ziua de 10 Ianuarie, 1817. Napoleon recunoaște lui *Gourgand*, — care de altfel cercă mereu să domolească ateismul energic și pronunțat al împăratului, — că de mai multe ori cardinalul Caselli l-a scuturat din ateism convertindu-l aprosape. Zice însă:

»Dar, lubitul meu *Gourgand*, când am murit, suntem morți deabinelea.«

Napoleon despre visuri și prezențimente.

3 Martie, 1817.

Napoleon: Am visat că eram la Malmaison și am omorât pe un husar englez, care m'a atacat șarjând asupra mea.

RÉTAY și BENEDEK,

atelier artistic pentru obiecte bisericesti

BUDAPEST, IV. Váci-utca 59.

Mare magazin de tot felul de haine bisericesti, prapori, potire, feșnice de altar, lustru, cruci și tot felul de obiecte pentru montarea bisericelor. — Catalog de prețuri și modele trimitem cu plăcere.

În atelierul nostru de sculptură se fac: iconostase complete, altare, tabernacule, amvoane, icoane portative. — Pictare de iconostase și icoane sfinte, pictare de biserică. — Planuri, catalog de prețuri trimitem cu plăcere. Pe omul nostru expert îl trimitem fără taxă la fața locului, pentru primirea lucrului.

seamă asupra modului cum s'au împărțit premiile.

Dr. Gr. Tocilescu a citit raportul prin care a conchis la premiarea operei d-lui Radu Rosetti »Pământul și sătenii« cu primul Năsturel de 4000 lei, cari l-s'a și dat.

Premiul Adamache de 5000 lei s'a redus la 4500 și s'au împărțit între d-nii:

Dr. Botez care a prezentat un studiu despre »Tratamentul cancerului«, raportor dl dr. Babeș.

Dr. D. Ruscescu autorul unui studiu despre »Impăduriri«, raportor dl dr. Istrati.

Dr. Dona, pentru o lucrare al cărui raportor a fost dl dr. Marinescu.

Premiul Kalinderu, pentru monografia unei comune rurale din țară s'a împărțit între un fost primar din Prahova și patru învățători.

Raportul acestor premii a fost citit de către dl profesor Tocilescu.

Dr. Negruzii a dat citire raportului d-lui Dimitrie Sturdza, secretarul general al Academiei, asupra lucrărilor din această sesiune.

Procedându-se la alegerea comitetului, se relege membrii cei vechi. Comisia Istorică nu s'a complectat.

Sedința s'a ridicat la 5 fără un sfert.

Membrii corespondenței noui ai Academiei române au fost aleși d-nii Ilie Bărbulescu, cunoscutul slavist și profesor de limbi slavice la Iași, directorul Revistei din Iași, și d-nii Barbu Delavrancea și S. Mehedinți.

Ziaristice. Citim în »L'Indépendance Roumaine«:

Dr. Petre Locusteanu, simpaticul și intrpidul redactor al ziarului »Viitorul«, s'a retras din redacțiunea acestui ziar.

Distinsul nostru confrate, cu toate că e încă tânăr și nou în cariera ziaristice, și-a făcut o strălucită intrare și a câștigat repede un loc de vază în presa noastră.

Demnitatea noastră națională.

»Umblați până aveți lumină«.

Când ne reamintim mărețele zile ale protestelor încontra proiectului de lege apponyian, inima ni se umple de adevărată mândrie națională.

În focul acelei lupte sfinte, am consfințit clasică maximă alui Bonfiniu, că: »Românii s'au luptat mai mult pentru limbă, decât pentru viața lor«.

Gourgand: Sunt visuri foarte curioase, în vis și se prezintă lucruri, la cari trez nici nu ai cugetat.

Napoleon: Visurile au jucat totdeauna rol la diferitele popoare; influența visului e mare, căci sunt multe lucruri, pe cari nu le știm, dar și mai multe pe cari nu ni-le știm explică...

...În ziua balului dat de principele Schwarzenberg^{*)}, îmi trecu prin minte, ca un fulger, ideea că: acesta-l un semn rău pentru mine. Am fost, din motivul acesta, nu se poate mai bucuros când a doua zi după bătălia dela Dresda mi-se aduse vestea că Schwarzenberg a căzut la bătălie. Aceasta o știu bine și dta. Și am fost vesel nu fiindcă l-ași fi dorit sărmanului om moartea! Nu l-ci mi-a căzut ca o piatră de pe inimă căci am crezut atunci că incendiul dela balul lui a fost un semn rău pentru el, iar nu pentru mine.

Și ce curios e: la nunta lui Ludovic XVI serbarea aranjată a fost o nenorocire pentru popor; și uite: același popor îl țărăște pe același rege pe eșafod. Balul pe care l-a dat Schwarzenberg pentru a serba cununia mea, a adus mult rău di-

^{*)} La nunta lui Napoleon cu Maria Louise principele austriac Schwarzenberg dete în Paris un bal, la care e-nse un incendiu. Mai multe persoane au murit în flăcări. (Nota Red.)

De atunci se împlinește anul și proiectul de-venit lege, este obligator pentru toți cetățenii patriei.

Și dacă vom examina bilanțul acțiunilor noastre, întru a paraliza iminentul pericol pentru limbă și neam al noului legi, constatările nu sunt în raport cu însuflețirea din trecut.

Chemăți acum la rândul faptelor, am dovedit că noi nu avem încă destul de dezvoltată conștiința demnității de neam. Nu am dat suficiente »dovezi la lume«, că mărețele noastre proteste, au fost strigătul unui neam cu durere pentru limba sa.

Unde sunt azi, — când e rândul faptelor, — vrednicii bărbați cu durere pentru cultura neamului, cari prin forța elocvențelor au trezit durerea unui neam?

Să se fi strâns cu desăvârșire sentimentul datoriei pentru neam, în acele inimi nobile?

Realitatea crudă ne dovedește, că special inteligența mireană, asupra căreia s'a ridicat întemelte plângeri din partea amânduror ierarhii române din patrie, nu și-a făcut datoria.

Să ni-se spună, căți advocați români ridicați și înavuțiți de popor, în mâinile autorităților noastre au depus sume pentru crearea și augmentarea fondului cultural?

Faptul destul de dureros, că cu excepția unicului institut de bani »Cordiana« din Fofeldea, nici un institut de bani românesc din patrie, nu a sfiat de bine a votă din venitele sale o parte oarecare pentru crearea unui fond cultural; apoi faptul și mai trist, că unii proprietari români inteligenți, se substraș de sub îndatorirea de a solvi aruncul cultural pentru susținerea școlii confesionale, sunt simptome, cari ne înspăra serioase îngrijiri pentru viitorul neamului.

Sinceri și nepreocupați fiind însă, trebuie să recunoaștem de întemeiată și plângerea ridicată de partea contrară, că nici bisericile române nu s'au achitat cu demnitate de îndatorirea impusă de situațiune.

Așteptăm deci cu drept cuvânt, ca ambele biserici române din patrie, să nu se mulțumească numai cu scrisul mort al unei instrucțiuni trimise organelor parohiale și să nu lasă o cauză de asemenea extremă importanță numai pe umerii preoțimii și a învățătorimii.

Istoria ne e martoră, că cele mai mari acțiuni ale omenimii s'au efectuat prin grai viu. Graiul viu este o armă puternică, care influențează și asupra celor mai împietrite inimi și duce la izbândă cruze considerate de mulți ca pierdute.

Cei puși în fruntea bisericilor române, să la crucea apostolului, bărbați autoritativi din cler și mireni să fie trimiși în locurile unde mizeriile

plomaților, tot acești diplomați însă mi au cauzat peire». Dacă și fi în locul unui viitor rege al Franței, nu aș lua de nevastă nici odată o princesă a dinastiei de Austria. Căci aceasta domitoare e o nenorocire fatală pentru Franța.

14 Octomvrie, 1817.

Napoleon zice că știe bine că e o prostie a crede în presentimente, totuși declară că cu toate acestea, crede că ele au un mare rol psihologic. Continuă apoi:

Măinile stau în proporție cu ochii ca ochii cu presentimentele. Măna zice ochiului: »Cum poți vedea la o depărtare de două mii? Eu de abia pot să mă întind la doi metri. Ochiul zice presentimentului: »Cum poți tu vedea viitorul? Eu de abia pot să deslușesc ceva la o distanță de două mii«.

Presentimentele sunt ochii sufletului.

Mi-aduc în momentul acesta aminte de viteazul general Laharpe. Cu ocazia trecerii râului Po^{**)} el comanda o avant gardă de 5000 de grenadiri. După ce s'a făcut trecerea peste apă, m'am dus și eu la fața locului; eră o chestie de mare importanță ca să ocupăm satul Saorgio încă înainte

^{**)} În campania din Italia alui Napoleon. Nota trad.

locale au zădărnicit până acum ducerea cauzei la izbândă.

Celor mai puțin încrezători în puterile noastre, le aducem de exemplu cazurile vrednicilor noastre comune German cu 70 numeri de case și Valeabulzului (lângă Abrud) cu 80 numeri de case, cari au ridicat salariul la minimalul prescris de lege.

Mai multă bunăvoință, mai mult interes pentru cauză și organizarea unei acțiuni mai serioase din partea superiorităților noastre bisericesti, precum și mai mult interes din partea inteligenței noastre laice, ar asigura acestei mari cauze un succes mult mai îmbucurător.

Dacă vom lăsa însă, ca și până acum, totul pe umerii factorilor din comune și dacă cei din gremiul episcopatelor române nu vor sacrifica comoditatea ademenitoare, schimbându-o cu greul apostolului, urmarea va fi, că cei de prin comune vor pierde mult din curaj și moralul, încă susținut în ei, va decădea mult.

Sunt împrejurări excepționale, când gravitatea situațiunii reclază chiar și prezența capului încoronat, în mijlocul oastei descurajate.

Clerul nostru să-și dea bine seama de urmările dezastruoase chiar pentru propriile interese, pentru cazul fatal, că școala ar pierde caracterul ei confesional.

Toți să se ridice la acel înalt sentiment de jertfă, care îi impune o cauză atât de importantă contribuind nu numai cu cuvântul, ci însuflețind poporul chiar și cu exemplu, după cum o făcuse vrednicul preot Dim. Șandru dela Folea.

Așteptăm cu drept cuvânt ca preoțimea să răspundă cu fapte pentru școala confesională, revanșând dragostea pentru biserică, dovedită de învățătorii tractului Verșeț, cari au contribuit cu eu toți pentru ridicarea Școlii românești din Verșeț.

În scopul ajutorării școlilor centrale și dela periferii, ambele biserici să la cele mai urgente demersuri pentru crearea unor fonduri culturale, la augmentarea cărora să și țină de datorie a contribui toți deopotrivă, dela mitropoliit până la cel din urmă credincios al bisericii.

Însuflețirea curată și energia recerută de nu ne ar lipsi, multe ar fi altcum la noi.

Cu bucurie constatăm laudabila acțiune a reuniunii învățătorilor bănățeni, care a făcut ca obiect de studiu în despărțăminte: aflarea mijloacelor din cari ar fi a se crea fondul cultural, ba după cum s'atm informații, reușirea va prezenta și un demn memoriu sinodului eparhial aradan, arătând mijloacele din cari s'ar putea crea fondul din chestiune.

Dacă decisiul congresului național bisericesc dela 1895, în chestia întemeierii fondului cultural,

de a sosi Beaulieu^{***)}. Il găsec pe Laharpe între arleposturile pontonilor; eră palid, tremura ca de friguri. Il întreb ce voiește să facă? Spune că merge la Piacenza, fiindcă e bolnav. Il dădu ordin sever să atace Saorgio. Dar ce să vezi: Laharpe, el care eră totdeauna așa eric, nu la comanda grenadirilor, ci rămâne scutit în dosul coloanelor centrului. Sunt sigur că eră într-o stare sufletească supranaturală.

Saorgio e luat cu asalt în decursul nopții. Laharpe face o tură de recunoaștere, călări, prin împrejurime. La orele două dimineața se întoarce în lagăr; trupele noastre îi socotesc de inimic, dau salve asupra escortei lui și el e — omorât! — Am observat apoi că ofițerii, cari s'au condat în cursul operațiilor și au reintrat apoi iarăși, au căzut toți în luptă.

Am crezut că ofer publicului nostru românesc o lectură interesantă dând câteva pagini din memoriile marelui Napoleon, memoriile pe cari credinciosul lui amic, Gourgand, le a scris cu o iubire și dreptate, pe cari nu le vom găsi oricând și la oricine. Și am ținut să aleg tocmai părțile din memoriile cari se referă la credința, religia ma-

^{***)} Comandantul armatei austriace în campania aceasta. Not. trad.

In atențiunea parohiilor!

SZENTGYÖRGYI OSZKÁR,

plotor de firme de embleme de biserică și auritor, Marosvásárhely, Kossuth Lajos utca 26.

Săvârșește orice lucru în branșa aceasta în mod de gust frumos și trainic pe lângă garanție. Însomnez că pictarea bisericilor am studiat-o în decurs de mai mulți ani în București și în celelalte orașe mai mari ale României și așa e eschisă

orice incorectitate în executare. — La dorință se trimite desemnuri porto-franco.

Cu distinsă stimă:

Szentgyörgyi Oszkár.

nu rămănea literă moartă, câte școale expuse s'ar fi putut salva acum.

Cel puși în fruntea bisericilor să și facă datoria și să travestească frumoasele decise în fapte.

Nu împărtășim vederile unor centre lerarhice, de a se întemeia și la noi așa numitele »Reuniuni școlare«, cu menirea de a aduna mijloace bănești pentru ajutorarea școalelor; căci cine ne va garanta că o asemenea societate privată nu fi stearsă prin o simplă ordinațiune.

Ceeace vom face, să facem cu ajutorul și sub scutul bisericii, care a fost și este unicul fort de rezistență și apărare a vitalității noastre.

Biserica, ca susținătoarea de până acum a școalelor noastre, să facă totul posibil și pentru viitor.

Sinoadele eparhiilor ortodoxe de acum, au cel mai greu cuvânt de chibzuit și făptuit. *Verus.*

Nota redacției. Am publicat nemodificat acest articol, din considerațiuni pentru autorul său, om de bine și fruntaș între învățători. Observăm însă că situația nu ni-se pare așa rea, ci poporul s'a arătat cu multă căldură pentru școale. Tot așa sperăm că au să fie și cărturarii. Prea pesimiști să nu fim!

Pertractarea omorului dela Dános.

— Prima zi. —

La curtea cu jurați din Budapesta s'a început ieri pertractarea omorului înflorător dela Dános. Omorul acesta groaznic s'a întâmplat în noaptea de 11 Iulie a anului trecut. În birtul de pe pusta Dános făptuitorii necunoscuți au omorât în mod îngrozitor familia birtășului Szarvas István, constătătoare din trei membri și pe servitorul Tabányi István. După săvârșirea omorului făptuitorii au luat tot ce a fost de preț din casa birtășului. Au dat foc birtului și după toate acestea au fugit.

În dimineața zilei următoare, când sătenii s'au dus la birt numai păreții afumați mai erau din edificiul de odinioară.

În birt stăteau scădate în sângele lor propriu cadavrele celor trei membri ai familiei Szarvas, și a servitorului Tabányi. Sătenii au rămas uimiți la vederea acestor priveliști grozave. Au trimis imediat la satul Alberti-Irsa după jandarmii. Cadavrul birtășului Szarvas era mutilat în mod îngrozitor. Oâul tăiat, pieptul străpuns de mai

relui om, căci putem face o observație psihologică foarte interesantă: Idelle pe cari le are un geniu atât de strălucit, o inteligență atât de mare, generală, despre rostul omenimei și însemnătatea religiei.

Dacă l'am admirat pe Napoleon pe câmpul de luptă, l'am admirat ca bărbat politic, trebuie să-l admirăm și ca — filozof. Cred că am descoperit publicului calități sufletești și intelectuale ale lui Napoleon, o lume de idei și cultura lui vastă, pe cari toate până acum puțin le-am cunoscut.

În orice caz: nu numai istoria atât de fascinantă a strălucitului fiu al gîntei latine, istorie scrisă cu literi adânci brăzdate în sufletul oricărui latin, care ține la gloria *gîntei noastre*, nu numai această istorie merită a fi citită și cunoscută, dar și istoria mai intimă a sufletului marelui împărat.

Memoriile scrise de Gourmand sunt în privința aceasta fire de mărgăritar și dacă publicul românesc va arăta nu mai puțin interes — deși n'ar strică și mai mult — față de pagini atât de scumpe și nouă, românilor, cari suntem frați ai francezilor, atunci îmi va fi o bucurie și plăcere a reveni.

Traducerea și comentariul lui: *Mircea R.*

multe gloanțe și lovituri de cuțit. Frumoasa fată a birtășului, Teréz, care după constatările medicilor — întâi a fost neclințită de trei inși și după aceea omorâtă în mod mișelesc, zăcă de asemeni în balta de sânge.

Curentarea făptuitorilor, a durat trei săptămâni. Jandarmii au reușit să prindă pe făptuitori.

De atunci au trecut mai bine de opt luni și pertractarea nu s'a început decât ieri în 22 Aprilie a. c. la curtea cu jurați din Budapesta.

Fazele acestei pertractări sunt din cele mai interesante. Haraminele țigăduiesc și soarele de pe cer. Judele investigator va avea mult de furcă cu stabilirea adevărului din acest vălmășag de minciuni. Zilelele următoare vom da și noi amănuntele acestui proces senzațional.

Din străinătate.

Recepția dela legațiunea română din Berlin. Cu ocaziunea aniversării nașterii M. S. Regelui Carol I., a avut loc un dejun oficial la legațiunea română. Se aflau prezenți secretarul de stat Schoen, reprezentanții ministrului de războiu, al regimentului de artilerie al gardiei, al căruia șef este regele, al regimentului al doilea de dragoni al gardiei, ofițerii români aflați la Berlin, membrii colonelii române. Ministrul Beldiman a ridicat un toast pentru împăratul Wilhelm și pentru regele Carol.

Am amintit și în numărul nostru de ieri despre serbarea diplomatică și ținem să revenim asupra ei, căci ne cauzează o deosebită bucurie a vedea considerația și stima de care se bucură iubitul suveran al României. Bucuria fraților noștri de discolor e și bucuria noastră și noi am sărbătorit, — în gâni și sentimente dacă nu ni se dă voie să sărbătorim pe față — aniversarea nașterii gloriosului rege al iubitei și adoratei României.

Aplanarea conflictului turco-italian. — Agenția »Stefani« zice că ambasadorul Turciei a făcut ministrului de externe următoarea comunicare în numele sultanului și al guvernului său: Din moment ce guvernul italian nu cere a deschide biurourile poștale decât în cele cinci orașe indicate, unde deja există biurourile poștale ale altor puteri, nu este locul a se adopta față de Italia un tratament deosebit de al celorlalte puteri. Cum deschiderea de biurourile poștale străine nu se bazează pe nici un drept concedat nici pe vre-un angajament luat de guvernul otoman, rămâne înțeles că se va procedea și față de biurourile italiene după deciziunea ce se va lua în viitor pentru toate biurourile poștale străine. Este deci stabilit că deschiderea acestor biurouri nu va fi interpretat, ca un drept special câștigat.

Această comunicare este expresiunea sentimentelor de sinceră amicitie care există de mulți ani între regele Italiei și Sultan, precum și între guvernele lor. Ministrul afacerilor străine a luat act de această declarațiune și și-a exprimat întreaga sa satisfacțiune pentru soluțiunea echitabilă dată conflictului. Fără a intra în motivarea comunicărei a făcut totuși observațiunea către ambasadorul Turciei, că deja în notele precedente guvernul italian nu-și afirmase intențiunea de a deschide biurourile de poștă decât în cele cinci orașe, unde există biurourile ale celorlalte puteri și nu lipsise de a zădăra că dacă în viitor acele biurouri aveau a fi închise, guvernul italian ar fi fost gata să le închidă pe ale sale.

Cât despre sentimentele de amicitie exprimate de către Sultan și de guvernul său Italiei și guvernului ei, ministrul de externe a fost fericit să afirme că aceste sentimente găseau aceeași răspundere în ale regelui Italiei și guvernului său, însă pentruca această pretenție să nu fie turburată în viitor, precum este via dorință a celor două țări, este necesar a se depărta puțința ca alte incidente să ia naștere. Ministrul de externe a atras cu toate acestea atențiunea ambasadorului Turciei asupra a trei puncte:

1. Atitudinea funcționarilor otomani în unele localități ale imperiului față de autoritățile conzolare și față de supușii italieni.

2. Piedicile puse în lucrare în mod ilegal de unele autorități otomane contra achizițiunii de imobile de către supușii italieni.

3. Oprirea arbitrară de a luă pasageri și mărfuri impusă pachetului italian care face călătoria dela Tripoli la Homs și Masrata. Aceste trei puncte vor fi dezvoltate într'o notă pe care guvernul italian o va remite Porții, luându-se act de declarațiunea ambasadorului Turciei că ele vor fi examinate de către guvernul otoman cu spirit amical și în conformitate cu pactele și cu datoriile internaționale.

Reformele din Macedonia. Rusia și Anglia au ajuns la o înțelegere referitor la planul de reforme din Macedonia. Pertractarea încă se continuă telegrafice și e sigur că și în punctele de sub discuție vor ajunge la deplin acord. Cu această pertractare stă în legătură călătoria ambasadorului englez din St. Petersburg la Londra, unde va stă 12 zile.

Regele Eduard și țarul. Conform știrii adusă de ziarul »Echo de Paris« regele Eduard al Angliei se va întâlni încă în decursul primăverii cu țarul Rusiei.

Conflictul la granița ruso-persiană. Comandantul trupelor din Tiflis a trimis ajutoare însemnate avangardei din Bellasuar. Curzii cari sunt în număr foarte mare concentrați în apropierea Bellasuarului neliniștesc încontinuu divizia de cazaci aflători acolo. Alături a fost o nouă ciocnire în care curzii au pierdut doi comandanți. Detașamentul de cazaci se află la o depărtare de 10 kilometri dela granița Persiei.

Conform știrilor din Leukonan, trupele rusești aflate acolo sunt înconjurată de o armată de 20.000 de curzi și nomazi.

Pretutindeni se dau lupte desperate, între curzi și cazaci. Cetățile din Crimeea și din Caucaz sunt provăzute cu alimente și munițiune pentru timp îndelungat. Din încredințarea țarului marele duce Nicolae a călătorit în Caucaz pentru inspecțiunea trupelor și a cetăților.

Eduard al VII și țarul Nicolae. »Echo de Paris« anunță că regele Angliei Eduard al VII se va întâlni în primăvara viitoare cu țarul Rusiei. Întrebarea e că oare până atunci, vre un anarhist nu-l răpune pe iubitul »tătuc«?

Demonstrația navală a Japoniei în contra Chinei. Corespondentul din Singhai al ziarului »New York Herald« anunță că cinci basteimente de război japoneze au primit ordinul de a merge în apele Chinei. În cercurile politice din New York se susține că scopul acestei demonstrații navale este constrângerea Chinei a abandona boicotarea mărfurilor japoneze.

Inarmarea Americii. Președintele Statelor Unite Roosevelt va încercă încă odată, ca să înduplece senatul pentru votarea încă a două vase de războiu. Președintele zice că purtarea senatului e nepatriotică și că foarte însemnate cauze îl fac, ca să stăruie așa de mult pentru împlinirea pretențiunii sale.

Paza moștenitorului ducatulului de Hess. Ziarele din Hessa relatează următorul fapt:

Regentul ducatulului în călătoria sa la Țarul Rusiei a volt se la și pe marele duce, moștenitorul ducatulului, în etate de un an și jumătate. Miniștri s'au opus pe motiv că acum căji-va ani principesa Elisabeta, fiica regentului a fost otrăvită întrun mod misterios la Peterburg. Micul duce a fost lăsat în paza prințului Heinrich de Prusia.

Cel dintâi atelier de pietre monumentale aranjat cu putere electrică.

Gerstenbrein Tamás — maeștru de monumente și pietre de cimitir. —

Fabricație proprie din marmoră, granit, seynt, la brador etc., din pietre de mormânt magazina se află în Kolozsvár, Ferencz József-ut 25. Cancelaria și magazinul central: **Kolozsvár, Dézsma-u. nr. 21.** Telefon 662. Filiale: Nagyvárad, Nagyzeben, Déva și Bánpatak.

Chestia marocană. Agenția Reuter află din Mogador că Mulei H. fid va trimite reprezentanți în Europa pentru a cere intervenirea Puterilor.

O telegramă din Tanger anunță că Mulei H. fid va trimite trei misluni și anume: în orașele Madrid, Paris, Londra și Berlin cu sarcina de a căuta stabilirea păcii.

NOUȚĂȚI.

ARAD, 23 Aprilie n. 1908.

— Din cauza sf. sărbătorilor de mână (Vinerea Paștilor) numărul proxlm al ziarului nostru va apare numai Sâmbătă la orele obișnuite.

— Știre personală. Dl. Alexandru Nicolau, avocat în Caracal (România), distinsul nostru amic și colaborator extern a sosit aseară în Arad. Eminentul nostru amic va petrece mai multe zile în mijlocul nostru serbând și sfintele Paști la noi și vizitând satele românești din împrejurime.

Il salutăm cu căldură.

— Numărul nostru de Paști va fi expedit cetitorilor de Duminecă drept număr popular. Afară de partea obișnuită, politică, care va fi de un cuprins extraordinar de bogat, vom aduce, ca și de altădată, un supliment literar frumos, la care au colaborat toți cei mai distinși colaboratori externi ai noștri.

— Rugare de agrățare pentru Andrei Hlinka. Conducătorii partidului național slovac au ținut zilele trecute o conferință în Turóc-Szt.-Marton, în care au hotărât, că vor înalța o rugare de agrățare la M. Sa pentru Andrei Hlinka. Rugarea va fi scrisă de toți deputații naționaliști.

— Concert în Arad. Precum ni-se anunță, un comitet de tineri va aranja la Dumineca Tomii un concert cu concursul doamnei Elena Locusteanu născ. Bonciu, escelenta cântăreașă care e bine cunoscută și în cercurile dela noi, căci a cântat, în vara anului 1905, la concertul aranjat de corul »Carmen« din București, de sub direcția dlui Kiriac, — la Lugoj și la Sibiu, când cu mariile serbări jubilarie ale Asociațiunii.

— Reprezentantă comunală renitentă. Congregația comitatului Timiș a nimicit anul trecut hotărârea reprezentanței comunale din Lipova de a și plasa banii comunei la Institutul de credit »Lipovana« de acolo. — Ministrul de interne a aprobat hotărârea congregației. Deoarece însă reprezentanța și anul acesta a plasat banii săi la »Lipovana«, congregația a nimicit și această hotărâre a reprezentanței comunale și a îndrumat-o totodată, ca se abdică capitalul depus, și să l deponă la alt institut de bani. Zilele trecute reprezentanța comunală a desbătut această hotărâre a congregației, și după o discuție foarte animată, a hotărât că nu ia la cunoștință ordinul congregației și a declarat, că dacă congregația comitatensă împiedecă reprezentanța comunală în exercitarea drepturilor sale autonome, se binevoiesc a depune singură banii pe răspunderea proprie. Antistia comunală însă a apelat încontra acestei hotărâri a reprezentanței.

Nu ne mirăm, nici de purtarea ministrului de interne și nici de cea a congregației, dar nu înțelegem îndeosebi purtarea antistiei comunale care precum se vede numai presionată de »satrapii« comuni a dat apelată încontra hotărârii reprezentanței comunale.

— Știri personale. Din Fiume bravul comerciant român F. A. Degan ne scrie: A sosit aici iubitul nostru deputat dr. Al. Vaida, în societatea medicului din Abazia dr. Crăciunescu. M'a întrebat mult e despre fiumani și frunzașii de aici asemenea și despre Supilo, căci vrea să-l cercete.

— O hotărâre laudabilă. Comitetul aranjator al tinerilor meseriași români din Arad, a luat laudabila hotărâre de a da gimnasiului din Brad o parte din venitul său curat, ce-l vor avea cu ocaziunea petrecerei ce o vor aranja a doua zi de sf. Paști în sala restaurantului »frații Lang«.

Rugăm on. public românesc din Arad și jur să ia parte la aceasta petrecere, cu atât mai vărtos, că e vorba de sprijinirea unui institut cultural românesc.

Oferte benevole se primesc pe adresa dlui Leon Muntean, cassar »Tribuna«.

— Convocator. Membrii comitetului, precum și președintele despărțămintelor »Reuniunii învățătorilor gr. or., rom. din regiunile banatice, aparținători dilecelei aradane sunt convocați la ședința ordinară a comitetului care se va ține Sâmbătă la 19 Aprilie, v. la 9 ore a. m. în școala noastră din Fabricul Timișorilor, în care se vor lua dispozițiuni pentru regularizarea afacerilor reuniunii, pentru ținerea proximei adunări precum și așterierea unui memoriu ven. sinod eparhial în cauza școalelor noastre. Comioșul-mare, 3/16 Apr. 1908. Iuliu Vuta, v.-președintele reuniunii.

— »Gazeta Transilvaniei« scrie: Numărul nostru jubilar din pricina unor pedeci neprevăzute, provenind mai ales din împrejurarea, că în fața destinațiunii ce am dat-o ulterior venitului curat, care va rezulta din abonamentele la numărul jubilar, am fost nevoiți de a înmulți edițiunea cu alte câteva mii de exemplare, numărul jubilar va putea să apară numai pe la finele lunii Aprilie st. v. Ziua aparițiunii se va face cunoscută publicului cetitor cu opt zile înainte. Observăm, că ediția festivă va cuprinde și numeroase ilustrațiuni. Toate acestea, având în vedere că tipografia noastră dispune numai de modeste forțe, au pricinuit amănarea, care, credem firm, nu va altera nici cât de puțin interesul cel mare manifestat de număroșii noștri abonați, pentru acest număr jubilar.

În urma duplicării ediției suntem în pozițiune de a primi abonamente, în tot timpul până la aparițiune.

Prețul este în Austro Ungaria 1 coroană de exemplar (pentru neabonați), iar în România și străinătate 2 coroane de exemplar.

Venitul curat din abonamente va intra la fondul jubilar pentru ajutorarea ziaristilor și a scriitorilor români dela noi.

— Luna lui April. Din Klagenfurt se anunță, că Duminecă după o ploaie torențială a început să ningă din gros. Zăpada e pretutindeni de jumătate metru de înălțime și împiedecă foarte mult circulația. Multe fire de telegraf și telefon s'au rupt de povara zăpezii. Șinele drumului de fier au trebuit măturate. Trenurile pretutindeni sosesc în gârni, cu întârziere.

Din Innsbruck se anunță, că în întreg Tirolul a nins grozav ca în miezul iernii. Brenner și Alberg sunt acoperiți cu straturi groase de zăpadă. În Flexenstrasse au aflat pe un muncitor înghețat. După știrile din Berlin, în întreaga Germanie a căzut foarte mult temperatura, apoi a început să ningă. De asemenea în Franța au căzut ploii reci și în urmă zăpadă.

Atunci tot noi arădanii suntem mai norocoși, căci pe aici plouă, nu i vorba, dar ca prin ciur, câteodată ca prin sălă. Deci n'avea drept coconțele noastre să cătească contra vremii, că nu pot ieși în toaletele de vară la plimbare, când cele din Germania și tirolezele sunt nevoite să-și la galoșii și mufii ca să nu degere.

— Mizeria printre Români macedoneni. Din Salonic se scrie: »V. N.« Pe zi ce merge, nesiguranța în interiorul țării, în loc să scadă, crește. Oamenii cu dare de mână își transportă domiciliul în orașe, de unde și scumpirea traiului. Cu toate că armata depune multă sânguință în urmărirea bandelor și stărpirea răufăcătorilor, totuși, dată fiind groaza inspirată de comiți și antariți, întreținerea continuă a organizațiilor grece și bulgare, locuitorii ies cu frica în sân la munca câmpului. Cei cari

duc cele mai mari mizerii sunt românii. Nu exagerez, dacă afirm că în Meglen sunt sate unde multe familii mănca odată pe zi, Ca să-și aline foamea, fierb diferite ierburi, și se hrănesc. Nu vorbesc de acelea a căror bărbați au fost, fie închiși fie omoriți. Ți-e milă să faci — ca român — vr'o călătorie în acele sate. Ți-se pare c'ai avea o parte din răspunderea acestei stări, care în realitate e adusă de forța împrejurărilor. Asemenea, ținutul Caraferia, unde majoritatea românilor se ocupă cu chiragilicul și cu păstoritul, e foarte deprimat. În ceialalți ani, îndată ce venea primăvara, fiecare se ocupa cu munca. Acum toți stau pe la casele lor și nu îndrăznesc să se angajeze sau să meargă cu caii de frica antariților. În timp de un an de zile s'au făcut atâtea măceluri în ținutul acesta, s'au omorât peste 70 români. Ce o să facă, nici ei nu știu.

— Vase de război. Precum se vede marile puteri la congresul de pace din Haga hotărăsc într'un fel și acasă fac altfel, — acolo voiesc pacea universală iar acasă să înarmează din greu. Așa și monarhia noastră Austro ungară conform știrilor ce-le avem din Viena își va construi mai multe vase de război, stabilindu-se totodată și numirea lor. Cu totul se vor edifica opt mari vase de război: Arhiducele Francisc Ferdinand, Radeckzy, Adria, Arhiducele Francisc Maximilian, Zrinyi, Delta și Admiral Spaun. Șase torpiloare. Turul, Csikos, Pandur, Recha, Velebit, și Dinara. Cele șase contra torpiloare noui a primit numiri de animale ca: Hydra, Scorpio, Phönix, Polyp, Kormorun și Triton.

— Moștenitorul de tron a Germaniei — în oficiu. Din Berlin se anunță, că moștenitorul de tron al Germaniei și-a terminat studiile dela academia de belearte din Charlottenburg. După vacanțele Paștilor va intra în oficiul ministrului de interne ci să se perfecționeze în serviciile administrației.

— Agrățierile țarului. În cercurile deputaților din St. Petersburg e răspândită vestea, că țarul cu ocaziunea sărbătorilor sfintelor Paști, va grația pe toți acela, cari au fost osândiți la temniță de cetate pe trei luni pentru agitație. Astfel și subscriitorii manifestului de Viborg vor fi agrățiați, dar e întrebarea, dacă vor recăștiga drepturile politice.

După știrile aduse de ziare vor fi agrățiați și acela, cari au căpătat închisoare de 15 luni pentru tulburile dela Bialostoc contra evreilor.

Iar acela cari tot pentru astfel de turburări au fost osândiți la 8 ani pușcărie li-se va reduce osânda la 7 ani.

— Dispariția unui ziar. Din Viena se scrie: Vechiul organ al partidului național liberal »Nationalzeitung« își suspendă apariția, spre a se fuziona cu ziarul »Post« al conservatorilor independenți.

— O dramă familiară la Baden. Restauratorul Carol Dallaberger din Baden în etate de 29 ani, ducea o viață imposibilă cu soția sa, cu 15 ani mai în vârstă de cât dânsul. Eri, în urma unei certe, Dallaberger a descărcat 3 focuri de revolver asupra soției sale și apoi s'a sinucis.

— Panică într'o biserică. În biserica Clementinelor din Solamanen, în timpul serviciului divin s'a produs o panică, în urma unui zvon că s'a găsit în altar o bombă. În timpul îmbulzelei au fost rănite mai multe femei. În urmă s'a dovedit că bomba era o tinichea goală.

— Uragan mare. Zilele trecute un uragan mare a bătuit în partea nordică a comitatului Torontal, îndeosebi în comunele Valcani, Mocrin și St. Miclăușul-mare. În gara Mocrin și St. Miclăușul-mare a smuls din pământ stâlpii dela telegraf, iar la Valcani brazil seculari au fost scoși și aruncați la o depărtare de 20—30 metri. Trenul mixt care a plecat din Valcani la depărtare de un kilometru dela gară a fost răsturnat de uraganul groaznic. 21 de vagoane s'au prăvălit alături de șine. Puterea uriașă a uraganului o ilustrează și următoarele:

„Drăganul“, inst. de credit și economii în Beiuș.

CONCURS.

Direcțiunea nou înființatului institut de credit și economii »Drăganul« din Beiuș publică concurs pentru ocuparea postului de **comptabil** la acest institut.

Beneficiile împreunate cu postul sus amintit sunt următoarele :

1. Salar anual 1600 cor.
2. Bani de cvartir 400 cor.
3. Tantiemă staturară.

Reflectanții să-și trimită recursurile până în **15 Maiu 1908 st. n.** la adresa dlui **Dr. Ioan Ciordas**, directorul institutului alăturând **testimoniul de maturitate** dela cutareva școală comercială, atestat de moralitate și atestat despre aplicarea de până acuma.

Postul este a se ocupa momentan după provocarea direcțiunii sau cel mult până în **1 Iunie 1908.**

Beiuș (Belényes), 20 Aprilie 1908.

Direcțiunea.

SCHWALB KALMAN ÉS TARSA

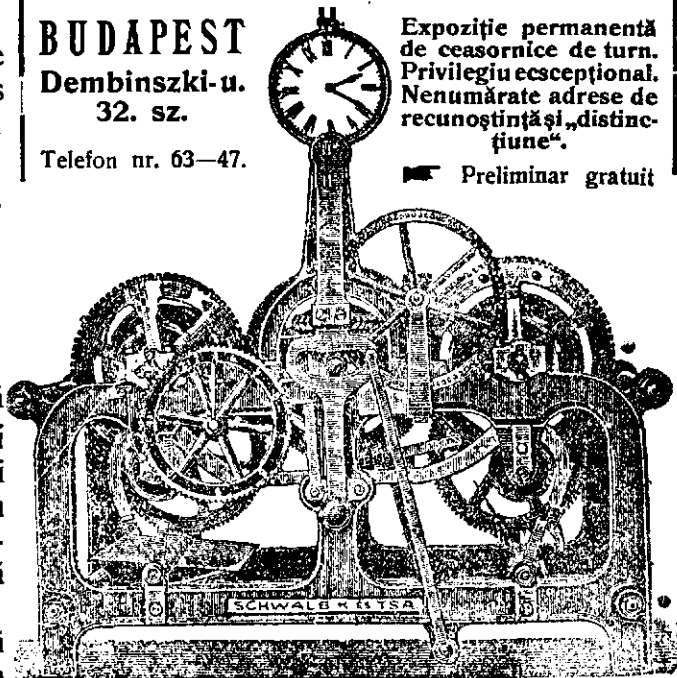
:: FABRICĂ DE CEASORNICE DE TURN ::

BUDAPEST
Dembinszki-u.
32. sz.

Telefon nr. 63—47.

Expoziție permanentă de ceasornice de turn. Privilegiu excepțional. Nenumărate adrese de recunoștință și „distingiune“.

➔ Preliminar gratuit



Gmeiner E.

fabrică de curele pentru mașini.
BRASSO.

Din cea mai bună piele de curele.

Curele de mânat din prima calitate de piele.

Ma multe feluri c curele de cusut și de legă. în cea mai bună calitate.

Preț-curent și modele se trimit după dispoziția on. public.



Correspondența în limba română.

In lumea întreagă cele mai bune mașini de cusut și biciclete Dürkopp,



precum și cele mai bune mașini economice le transportăm cu plătiri în rate mici lunare sau treilunare. In care comună vom avea cel puțin 6 cumperători, acolo croitul și cusutul femeesc în cursuri de 30 de zile îl dăm gratuit, cumperătorii vor fi instruiți pe deplin.

Correspondență în limba română. Ca dorință trimitem carte de prețuri.

Fischer Gyula és fia,
Maros-Vásárhely.

Prăvălie de export „Mercur“

Cea mai bună și mai tare coasă din lume e totuși celebra

Coasa „TRANSVAL“

și numai aceea e veritabilă pe care e marca celor trei conducători ai Burilor.

Să nu neglijeze nimeni dar să o comande aceeași coasă dela singurul neguțator

Grauer Mihály

Mercur Kivitell Aruház — Kőbánya
Óhegy utca 9 sz.

Prețurile acestor coase celebre sunt:

- De 8 pumni . . . 1 fl. 15 cr.
- De 8 1/2 „ . . . 1 „ 40 „
- De 11 „ . . . 1 „ 60 „
- De 12 „ . . . 1 „ 80 „

După fiecare 10 bucăți se dă una rabat la 20, de bucăți 2 coase gratuit și două tablouri frumoase de război, deja la 5 bucăți plătesc eu porto.



Prima fabrică transilvană de aluat de

o ouă a lui

Jacob Uhl fii

- - IN SIBIU. - - -

Își recomandă articli săi, produși numai din cele mai bune materii originale. Productele se cază în cele mai multe bătăni.

O singură încercare e suficientă pentru a deveni cumpărător stabil.

::: Mânare electrică. :::

Cea mai mare și mai ieftină firmă de grădinărit din țară.

200,000 bucăți de ultoi de viie, 200,000 bucăți riparia, 100,000 bucăți pomi frumoși cu coroană 200,000 bucăți trandafiri nobili, 100,000 bucăți arbori de lux și cireși de lux se pot căpăta cu un preț fabulos de ieftin, catalog de specii și prețuri se trimit gratuit și porto franco, — firma

Váradyelencei műkertészeti és rozsatelep
Nagyváradon.

ANUNȚURI

primește administrația »Tribuna« pe lângă prețurile cele mai moderate.

APĂ MINERALĂ PHŌNIX
DIN BUZIÁS

PENTRU BOALE DE RINICHI și BEȘICĂ întrece orice apă GUST PLĂCUT PUȚIN ACRIU, LIBER de FER, cu acid carbonic.

APĂ DE MASĂ RECORITOARE

RECOMANDATĂ DE MEDICI.

RECOMANDATĂ DE MEDICI.

Se poate folosi ca și cură de beut, la boale de rinichi și de beșici, la cataruri învechite de rinichi, contra petrei de beșică și formațiune de nisip, s'a dovedit cu mare efect la organele respirării și la afecțiuni corale. — Prospect se trimite la dorință administrația izvoarelor

Direcțiunea apelor minerale Muschong Buziaș.



Din mâna primă din fabrică se poate țârgui mai ieftin și mai bine.
Prima fabrică de instrumente muzicale din Ungaria aranjată cu putere electrică.

Stowasser J.

Fabricantul de instrumente muzicale al curții ces. reg., furnisorul armatei inventatorul buciului Rákoczi perfecționat.

Budapest, II., Lánchid-u. 5. — Fabrica II., Óntóház-u 3.

Își recomandă instrumentele muzicale de aramă, lemn, și de alamă și diferitele instrumente cu coarde fabricații proprii.

Harmonice cu tonuri tari și trairnice dela 2, 2-50, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10 fl. în sus. Modele speciale în harmonice cu tonul de oțel pentru orchestră.

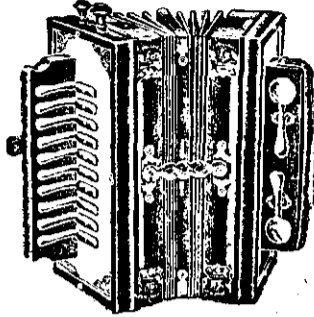
Furnisez toate instrumentele de alamă pentru orchestră, cu prețuri moderate și condiții de privilegiu. Recunoscut de cele mai bune instrumente de alamă, fiind furnicorul armatei și al orchestrelor militare.

Vioare de școală cu arc și toc poleit dela 5 fl. 50 cr. în sus. Vioare dela 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10 fl. în sus. Asortiment bogat în vioare excelente noi și vechi și gurdune. Surdină, invenția cea mai nouă, care aplicată la orice vioară sau gurdună, îi dă un ton mai tare și mai plăcut.

Harmonii cele mai bune fabricații din lume dudă sistem american și European, pentru școli și biserici, dela 70 fl. în sus.

Buciumul Rákoczi, cu școală, cu acompaniament de pian dela 35 fl. în sus. Repararea tuturor instrumentelor, cu punctualitate de expert și prețuri ieftine, pe lângă garanție. — Catalog ilustrat despre fiecare instrument, la dorință gratuit și porto-franco.

transport angro și în detail.



Asigurați: viața, zestre, capital de întreprindere, rente, cazul morții, spese de înmormântare!

Asigurați contra focului: case, bucate, mobile, vestminte, mărfuri!

Agentura principală din Arad

A BANCE. GENERALE DE ASIGURARE MUTUALE SIBIENE

„TRANSSYLVANIA“

primesc oferte pentru asigurări din comitatele: Arad, Bichis, Bihor, Cenad, Caraș-Severin, Timiș și Torontal, — și le efectuează pe lângă cele mai favorabile condițiuni:

1. În ramul vieții: capitale cu termen des, rente, zestre pentru totde, capital de întreprindere pentru factori, pe caz de moarte, spese de înmormântare. Aceste din urmă dela 50—500 oor. se plătesc la moment în ziua morții întâmplate;
2. În ramul focului: clădiri de tot felul, mobile mărfuri, produse de câmp ș. a.;
3. Contra furtului de bani, bijuterii, valori, haine recviate ș. a. prin spargere;
4. Contra grindinei: grâu, secară, orz, cucurus ovés, viță (vînă), plante industriale: cânepă, in, hîmă, nătrețuri, tabac ș. a.

Deslușiri se dau și prospecte se pot primi la agenturile noastre locale și cercușe mai în fiecare comună și direct prin

Agentura principală „TRANSSYLVANIA“ în Arad

Strada Széchenyi nr. 1. — Telefon nr. 899.

Asigurați contra grindinei: cucurusul grâu, secăra, ovézul și toată economia!

VRANITS & TAUSCH

„La crucea de aur“

în NEOPLANTA (Neusatz, Ujvidék), strada Dunării (Donau-Gasse).

Recomandă în binevoitoare atențiune a prea onorațiilor Domni preoți și comane bisericesti magazinul său bogat de recvize bisericesti, ca

feloane, steaguri, cruci, ripide, candelă, cadelnițe, baldahine și icoane sante.

Posedăm cel mai mare deposit în obiecte bisericesti, și cu prețurile cele mai ieftine

Mare atelier pentru pregătirea de iconostase, tronuri, străni, amvoane, sfesnice dela simple până la cele mai scumpe.

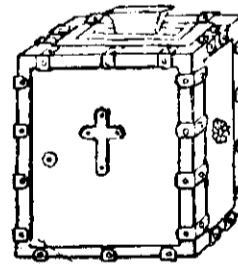
Institut de auritură artistică pentru auritura de iconostase, tronuri, cadre și tot felul de ornamentică bisericască, cu prețurile cele mai avantajoase.

La cerere catalog de prețuri românești se trimite gratuit.



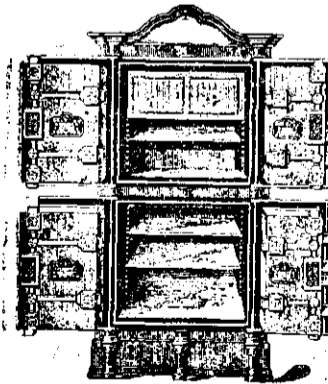
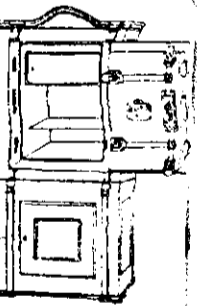
AVIZI!

Subsemnatul, cumpărând prima fabrică transilvană de casse de fier și oțel



priv. ces. și reg. a dnl G. Öszy, îmi iau voe a aduce la cunoștința prea on. public, că în fabrica mea se eșecută **CASSE** și după tot felul de mărimile din cel mai bun material posibil. Cassele de fier și oțel panterate se eșecută după cele mai nouă sisteme engleze și americane sigure contrafocului și spargerei pentru

care dau deplină garanție.



Atrag atenția onor. public interesat a nu confunda fabricatele mele cu alte fabricate, făcute din material s l a b și prin urmare fără valoare.

Totodată rog pe prea onoratul public pentru binevoitorul sprijin, ca român semnez

cu distinsă stimă:

E. Purece

fabricant de casse, și sparcherturi

SIBIU (Nagyszeben), Rosenangergasse nr. 9

